

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Karla Šimky a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobce: **M. P.,** zastoupený Mgr. Markétou Novákovou, advokátkou se sídlem Římská 14, Praha 2, proti žalovanému: **Magistrát hlavního města Prahy,** se sídlem Mariánské náměstí 2, Praha 1, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 3. 2016, č. j. MHMP 460939/2016, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 15. 8. 2017, č. j. 9 A 84/2016 – 90,

takto:

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 15. 8. 2017, č. j. 9 A 84/2016 – 90, **se zrušuje** a věc **se** tomuto soudu **vrací** k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

[1] Včasně podanou kasační stížností brojí žalobce, jakožto stěžovatel, proti shora označenému usnesení (dále jen „napadené usnesení“) Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), jímž bylo zastaveno řízení o stěžovatelově žalobě proti shora označenému rozhodnutí žalovaného.

[2] Usnesením ze dne 23. 5. 2016, č. j. 9 A 84/2016 – 23, vyzval městský soud stěžovatele k zaplacení soudního poplatku za žalobu proti rozhodnutí (3000 Kč) a za návrh na přiznání odkladného účinku (1000 Kč). Přípisem ze dne 31. 5. 2016 stěžovatel požádal městský soud o osvobození od soudních poplatků. Tvrdil, že jeho majetkové poměry mu neumožňují příslušné soudní poplatky zaplatit, neboť je v současné době evidován na úřadu práce (jenž mu nadto nepřiznal podporu v nezaměstnanosti) a nemá žádné příjmy. Je odkázán na pomoc rodiny a své manželky, která nyní zcela hradí nájemné jimi užívaného bytu a ceny služeb s tímto spojených. Stěžovatel dále uvedl, že proti němu jakožto povinnému jsou vedena dvě exekuční řízení na peněžitá plnění v souhrnné výši bezmála

100 000 Kč. V exekučním řízení již byl dokonce vydán příkaz k prodeji stěžovatelových nemovitostí – dvou lesních pozemků. Tato tvrzení stěžovatel doložil kopiemi odpovídajících listin. Následně zopakoval, že ohledně hmotného zabezpečení svých životních potřeb závisí zcela na své manželce; jeho příbuzní přitom platí na základě splátkového kalendáře odměnu advokátky, jež stěžovatele v řízení zastupuje.

[3] Přípisem ze dne 11. 7. 2016, č. j. 9 A 84/2016 – 36, městský soud mj. vyzval stěžovatele k vyplnění a předložení přiloženého formuláře (vzor č. 58 o. s. ř. – prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce). Stěžovatel následně ve formuláři nově uvedl, že vlastní osobní automobil roku výroby 1992, jeho manželka pak vlastní osobní automobil Fiat Punto a v posledním zdaňovacím období dosáhla příjmu z podnikatelské činnosti ve výši 175 115 Kč. Stěžovatelovy výdaje sestávají z měsíčních plateb ve výši 3400 Kč místních poplatků, 7900 Kč nájemného a 2500 Kč na splátkách nákladů exekuce.

[4] Usnesením ze dne 12. 8. 2016, č. j. 9 A 84/2016 – 50, přiznal městský soud stěžovateli osvobození od soudních poplatků v rozsahu 95 %. Vyšel přitom ze stěžovatelem tvrzených a doložených majetkových poměrů. Nová výše poplatkové povinnosti tudíž představovala částku 200 Kč. Stěžovatel soudní poplatky v této souhrnné částce k výzvě soudu uhradil kolkovými známkami.

[5] Usnesením ze dne 31. 5. 2017, č. j. 9 A 84/2016 – 75, městský soud stěžovateli se zpětnou účinností odňal přiznané osvobození od soudních poplatků, neboť z úřední činnosti zjistil, že stěžovatel je provozovatelem a vlastníkem celkem šesti osobních automobilů. Formulář „vzor č. 58 o. s. ř.“ tudíž neobsahoval úplné informace o majetkových poměrech stěžovatele, což učinilo stěžovatelova dřívější tvrzení nevěrohodnými. Jestliže stěžovatel vlastní a je schopen provozovat šest motorových vozidel, nemůže být jeho finanční situace natolik svízelná, aby mu bránila zaplatit soudní poplatek za řízení o žalobě a za návrh na přiznání odkladného účinku v plné výši. Stěžovatel v minulosti věrohodným způsobem neprokázal své majetkové poměry, které dle nových zjištění soudu nejsou natolik nepříznivé, aby mu znemožňovaly úhradu soudních poplatků v plné výši, navíc stěžovatel může soudní poplatky uhradit z prostředků, které získává od svých příbuzných. Kasační stížnost proti tomuto usnesení nebyla podána.

[6] Usnesením ze dne 28. 6. 2017, č. j. 9 A 84/2016 – 78, vyzval městský soud stěžovatele k zaplacení soudních poplatků za řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného a za návrh na přiznání odkladného účinku žalobě ve zbývající výši 3800 Kč. Stěžovatel reagoval přípisem ze dne 20. 7. 2017 označeným jako „žádost o osvobození od soudních poplatků“, v němž uvedl, že má i nadále za to, že splňuje předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, pročež podává novou žádost. Žalobce nově uvedl, že aktivně hledá zaměstnání, nicméně vzhledem ke svému věku a zdravotním potížím (totální endoprotéza kolenního kloubu) dosud nebyl úspěšný. K soudem vytčenému vlastnictví šesti osobních automobilů stěžovatel uvedl, že je neúmyslně opomenul ve formuláři zmínit, neboť se jedná o vozidla v důsledku jejich technického stavu nepojízdná (téměř 20 let stará) a, navzdory jejich formální evidenci, neprovozovaná. Tato vozidla se tudíž v majetkové situaci stěžovatele projevují spíše negativně, pročež je nyní „převedl“ na jinou osobu, která se zároveň zavázala k jejich ekologické likvidaci. Ani na takovou likvidaci totiž stěžovatel

neměl dostatečné finanční prostředky. K žádosti mj. připojil dvě fotografie automobilů, na nichž je záběr dodávky ve zjevně nepojízdném stavu. Městský soud posoudil novou žádost o osvobození od soudních poplatků jako žádost opakovanou, která neobsahuje nové skutečnosti. Z tohoto důvodu o ní již nerozhodoval a přistoupil k vydání napadeného usnesení, jímž řízení o žalobě zastavil.

[7] Stěžovatel v kasační stížnosti namítá, že jeho nová žádost o osvobození od soudních poplatků ze dne 20. 7. 2017 obsahovala nové skutečnosti, pročež městský soud pochybil, jestliže namísto rozhodnutí o této žádosti přistoupil bez dalšího k zastavení řízení [námitka podřaditelná pod § 103 odst. 1 písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.")]. Těmito novými skutečnostmi jsou (po uvědomění si možnosti vlivu vlastnictví vozidel na osvobození od soudního poplatku) nepojízdnost těchto jím dříve vlastněných vozidel (což stěžovatel městskému soudu rovněž dokládal jejich fotografiemi), exekuční prodej jeho lesních pozemků či pozbytí vlastnictví nepojízdných vozidel. Dále stěžovatel uvádí, že se ihned poté, co mu bylo doručeno napadené usnesení, obrátil na své příbuzné s žádostí o pomoc s placením soudních poplatků a následně v nejbližším možném termínu, tj. 19. 9. 2017, soudní poplatky uhradil. Neučinil tak dříve, neboť se domníval, že městský soud nejprve musí rozhodnout o jeho nové žádosti o osvobození od soudních poplatků. Stěžovatel podotýká, že zastavením řízení byl uvržen do situace, kdy sice není postaveno na jisto, zda je skutečně vlastníkem stavby, jejíž odstranění mu bylo v souvislosti s právní mocí rozhodnutím žalovaného nařízeno (řízení o žalobě na určení vlastnického práva ke stavbě je v současné době vedeno u Obvodního soudu pro Prahu 8 pod sp. zn. 28 C 143/2016), avšak v důsledku zastavení řízení již nemá podaná žaloba ani odkladný účinek (který jí byl městským soudem na návrh stěžovatele přiznán).

[8] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

[9] Kasační stížnost je přípustná a projednatelná.

[10] Kasační stížnost je důvodná.

[11] Nejvyšší správní soud přisvědčuje městskému soudu v tom, že povinnost rozhodnout o opakované žádosti o osvobození od soudních poplatků je dána toliko v případě, kdy žádost obsahuje nové, soudem dosud nezohledněné skutečnosti (nález Ústavního soudu ze dne 20. 1. 2010, sp. zn. I. ÚS 1439/09, usnesení téhož ze dne 14. 10. 2004, sp. zn. III. ÚS 404/04, dostupné z www.nalus.usoud.cz). Rozhodnou je pro posouzení důvodnosti kasační stížnosti nicméně otázka, zda stěžovatelova druhá žádost o osvobození od soudních poplatků obsahovala nové skutečnosti, které soudem dosud nebyly zohledněny, či nikoli.

[12] Z odůvodnění usnesení, kterým městský soud odňal stěžovateli osvobození od soudních poplatků, nikterak nevyplývá povědomost městského soudu o technickém stavu vozidel, u nichž je stěžovatel registrován jako provozovatel a vlastník. Je jenom logické, že městský soud vycházel z předpokladu, že nebyla-li vozidla formálně vyřazena z provozu, pak jsou v takovém technickém stavu, který jejich provoz nevylučuje. Stejně tak bylo lze rozumně předpokládat, že vozidlo, které je způsobilé plnit svůj účel, má určitou kladnou

ekonomickou hodnotu. Rovněž bylo lze odůvodněně předpokládat, že byla-li vozidla registrována, pak byla i provozována, s čímž jsou nutně spojeny určité náklady. Patrně pro tyto úvahy městský soud přistoupil k odnětí osvobození od soudních poplatků. Nejvyšší správní soud podotýká, že předmětem řízení o kasační stížnosti není přezkum usnesení městského soudu o odnětí osvobození od soudních poplatků, nicméně je podstatný skutkový stav, na základě něhož bylo toto rozhodnutí vydáno, a jeho následné porovnání s obsahem druhé stěžovatelovy žádosti o osvobození od soudních poplatků.

[13] Tvrzení stěžovatele (do jisté míry dokládané fotografiemi) stran nulové, ba až záporné hodnoty jím vlastněných vozidel vneslo do městským soudem posledně zjištěného (či presumovaného) skutkového stavu ohledně majetkových poměrů stěžovatele zásadní pochybnost v tom směru, že o tato vozidla není majetek stěžovatele nikterak navýšen. Pokud by se městský soud tímto tvrzením věcně zabýval a případně mu i přisvědčil, byla by zjištěná majetková situace stěžovatele prakticky totožná s tou, na základě které mu bylo dříve přiznáno osvobození od soudních poplatků v rozsahu 95 %. Zcela logickým by se rovněž jevilo i vysvětlení stěžovatele, že vlastnictví vozidel nulové hodnoty opomenul uvést ve formuláři o majetkových poměrech, neboť je sám nevnímá jako kladnou ekonomickou hodnotu. Lze proto uzavřít, že tvrzení špatného technického stavu (tj. prakticky nulové hodnoty) předmětných vozidel je tvrzením nové skutečnosti. Nejvyšší správní soud rovněž konstatuje, že dosud neshledal důvody pro domněnku, že by snad stěžovatel vlastnictví daných vozidel úmyslně nepřiznal. Dále stěžovatel nově tvrdil, že vlastnictví těchto vozidel převedl na jinou osobu; i toto tvrzení je tvrzením nové skutečnosti. Pokud by tomu tak skutečně bylo, a jednalo-li by se o převod bezúplatný oproti příslibu ekologické likvidace vozidel, svědčilo by to o jejich ekonomické hodnotě v souladu s dalšími tvrzeními stěžovatele. Nejvyšší správní soud nicméně není povolán k tomu, aby se zabýval prokazováním opodstatněnosti stěžovatelových tvrzení obsažených v jeho druhé žádosti o osvobození od soudních poplatků; k tomuto byl povolán městský soud a měl tak učinit v samostatném rozhodnutí o této (druhé) žádosti. Pakliže tak neučinil a namísto toho řízení napadeným usnesením zastavil, zatížil řízení procesní vadou, která měla za následek nezákonnost následného usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.].

[14] Nejvyšší správní soud k důvodné kasační stížnosti napadené usnesení zrušil (§110 odst. 1 věta první s. ř. s.) a vrátil věc městskému soudu k dalšímu řízení. Městský soud nechť v dalším řízení rozhodne o stěžovatelově žádosti o osvobození od soudních poplatků ze dne 20. 7. 2017, v níž stěžovatel uplatnil nové skutečnosti. Městský soud je vysloveným názorem Nejvyššího správního soudu v dalším řízení vázán (§ 110 odst. 4 s. ř. s.). O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne v rozhodnutí, kterým se bude řízení o žalobě končit (§ 110 odst. 3 věta první s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. října 2017

pokračování

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu